

ПРИКАРПАТСЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
СУСПІЛЬСТВА
ТА
ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ
ДЕРЖАВИ І ПРАВА**

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
28 березня – 01 квітня 2011 р

Івано-Франківськ
2011

УДК 340: 32 (063)
ББК 67.02 + 66.011.1 я 73
Н 34

Рекомендовано до друку Вченою радою Прикарпатського юридичного інституту Львівського державного університету внутрішніх справ, протокол № 10 від 19.05.2011 р.

Н 34 Правове регулювання суспільства та проблем теорії держави і права: матеріали наук. практик. інтернет конф. (Івано-Франківськ, 28.03. – 01.04. 2011 р.). – Івано-Франківськ: ПЮІ ЛьвДУВС, 2011. – 148 с.

Редакційна колегія:

І.Д. Шутак – доктор юридичних наук.

Л.М. Легін – кандидат юридичних наук.

І.Т. Темех – старший викладач кафедри теорії держави і права.

С.М. Мельничук – старший викладач кафедри теорії держави і права.

О.В. Шаган – викладач кафедри теорії держави і права, здобувач кафедри теорії та історії держави і права Львівського державного університету внутрішніх справ.

І.І. Онищук – викладач кафедри теорії держави і права, здобувач кафедри теорії та історії держави і права Львівського державного університету внутрішніх справ.

До матеріалів інтернет-конференції увійшли тези провідних науковців, викладачів, аспірантів (ад'юнктів) та здобувачів, юристів-практиків та студентів, які глибоко вивчають питання правового регулювання суспільства та проблеми теорії держави і права.

Матеріали конференції будуть корисними для науковців, аспірантів (ад'юнктів), студентів, курсантів, практичних працівників у галузі юриспруденції.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність інформації і точність викладеного матеріалу, що міститься в тезах покладається на авторів.

УДК 340: 32 (063)
ББК 67.02 + 66.011.1 я 73

© Прикарпатський юридичний
інститут ЛьвДУВС, 2011

ЗМІСТ

Бойко Г. І. Юридичні конструкції у сфері правотворчості	6
Бондаренко С. В. Право і мораль та їхня взаємна дія на особистість	10
Онищук І. І. Тональність юридичного письма	14
Шабуніна В. В. Значення юридичної техніки і правової науки для формування та розвитку приватного права в країнах західної Європи	20
Ганьба Б. П. Елітарний правовий нігілізм як форма деформації правової свідомості	26
Сав'юк Т. В. Правоохоронна діяльність на шляху вдосконалення правових форм діяльності держави	32
Винник Н. М. Українська традиція галицького парламентаризму: основні тенденції розробки проблеми	35
Глазунова С. М. Функції гірських населених пунктів України	40
Коваль І. В. Конституційні основи державно-церковних відносин: теоретичні моделі і практична реалізація	46

Монолатій І. С.	62
Австро-угорський конституціоналізм: теорія і практика інституційного дизайну	
Басиста І. В.	79
Окремі аспекти приведення чинного кримінально-процесуального законодавства у відповідність із європейськими стандартами	
Довганчин В. Г.	83
Теоретичне обґрунтування доцільності застосування звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності	
Кадук С. В.	86
Організація формування та функціонування натурних колекцій	
Круль С. М.	93
Кримінальне судочинство та криміналістика XI – сер. XIX ст.	
Петечел О. Ю., Петечел Н. М.	98
Поняття та види суїциду	
Попкова В. В.	104
Деякі питання дослідження правової природи примусових заходів медичного характеру як різновиду кримінально-правових заходів безпеки	
Смушак О. М.	112
Профілактична спрямованість інституту причетності до злочину	

Стеблинська О. С.	117
Окремі питання існування комп'ютерної злочинності в Україні	
Тимчишин М. М.	122
Місце, роль і завдання кольорової фотографії в криміналістиці	
Харченко І. Г.	127
Окремі питання розвитку предмета криміналістики	
Слободян О. В.	132
Особливості соціально-психологічної адаптації особи в нових умовах життєдіяльності	
Ралько І. М.	140
Особистісний вплив правоохоронця на ре соціалізацію девіантів	
Юрченко І. В.	142
Стан нормативно-правової бази відповідального батьківства	

ПРОФІЛАКТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ІНСТИТУТУ ПРИЧЕТНОСТІ ДО ЗЛОЧИНУ

Смушак О.М.,
викладач кафедри
кримінального права
Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету
ім. В. Стефаника

Профілактика злочинності – це діяльність із виявлення й усунення причин злочинності та умов, що їй сприяють. Норми інституту причетності до злочину спрямовані на усунення сприятливих умов для скоєння протиправних дій, які можуть бути скоєні особами, що схильні до правопорушень. Дані норми також виконують функцію, яка сприяє ефективній реалізації принципу невідворотності відповідальності за злочин. У теорії кримінального права виділяють такі види причетності: 1) заздальгідь не обіцяне приховування злочину; 2) потурання злочину; 3) не повідомлення про злочин; 4) заздальгідь не обіцяне сприяння учасникам злочинних організацій (ст. 256 КК України) [1, с. 173].

Метою в даних нормах є примусити недобросовісних осіб співпрацювати не із злочинцями, а з правоохоронними органами, забезпечуючи при цьому невідворотність відповідальності для винних.

У кримінальному праві відповідальність може виступати у формі дії або бездіяльності. Відповідальність за бездіяльність вимагає від особи певної поведінки в тій чи іншій ситуації, зобов'язуючи чинити певні дії, які вимагаються обставинами: надати допомогу, припинити злочин, повідомити про злочин.

Як відомо, здатність виконувати свій громадянський обов'язок за власним бажанням, без примусу в даний час є знижена. Змінити моральну основу особистості за допомогою правових знань, примусу дуже важко, а деколи й неможливо. Але вимагати від людини виконання мінімального добра

потрібно і необхідно. В умовах, коли норми моралі практично не діють, потрібно посилити відповідальність за передбачені в законодавстві дії осіб, які створюють умови для злочинної діяльності.

Невідворотність кримінальної відповідальності може утримати багатьох від скоєння злочинів, і навпаки, безкарність породжує ще більшу злочинність. Норми інституту причетності до злочину спрямовані на створення безпечного для життя людей суспільства. Проблемою профілактики злочину займалися І. І. Айдаров, Ю. М. Антонян, О. М. Джужа, А. П. Закалок., Н. Ф. Кузнєцова, О. М. Литвак, С. В. Максимов, В. П. Філонов, В. Спасович, Е. Неміровський, Г. Баймурзін, І. Бушуєв, А. І. Долгова та інші.

Ефективність попередження злочинності нині не велика, оскільки під попередженням злочину прийнято розуміти психолого-правову властивість кримінально-правового комплексу, який виражає властивість утримання людей від скоєння злочину за допомогою погрози покаранням, посилення моральної заборони або заохочення правослухняної поведінки [2, с. 20].

Учені вважають: щоб підвищити ефективність загальнопопереджувальної дії правових норм, можна вдосконалювати: по-перше, саме законодавство, і по-друге, уявлення про нього населення [3, с. 168].

Профілактична спрямованість норм інституту причетності до злочину є значною. З одного боку, реалізація його норм, спрямована на усунення сприятливих умов для скоєння протиправних дій, утримує деяку частину злочинців та інших, схильних до правопорушень осіб від суспільно небезпечних дій. З іншого боку, вони виконують превентивну функцію, сприяють більш ефективній реалізації принципу невідворотності відповідальності за злочин.

Ефективність загальнопревентивної сили не слід відкидати, оскільки вона пов'язана з уявленням людей про те, яким буде закон, як він зможе вплинути на правосвідомість

громадян. Саме законодавство поповнює зміст діяльності щодо вдосконалення уявлення про нього населення, а значить, недооцінювати його ролі не можна.

Нині ігнорується профілактична спрямованість усього інституту причетності до злочину. У той же час його норми наділені потенційною ефективністю попередження деліктів, здатністю позитивно впливати на стан злочинності в цілому; вони спрямовані на вдосконалення особистості, на формування її життєвої позиції.

Загальновідомо, що посилити стримуючий вплив кримінального закону можна двома шляхами: посиленням покарання та суттєвим посиленням ризику настання відповідальності за скоєний злочин.

Більш ефективним вважається саме другий спосіб, оскільки невідворотність кримінальної відповідальності може багатьох утримати від учинення злочинів; безкарність породжує ще більшу злочинність. Норми досліджуваного інституту спрямовані на створення безпечного для життя людей суспільства, у тому числі й на забезпечення невідворотності відповідальності за злочин. Мета примусу в нормах про приховування, придбання, збут, потурання, неповідомлення про злочин чи злочинця – спонукати недобросовісних осіб або осіб, які вагаються, співпрацювати не зі злочинцями, а з правоохоронними органами, забезпечуючи тим самим безпеку один одного й невідворотність відповідальності для винних.

Активізація поведінки людей не є самоціллю норм про відповідальність за причетність до злочину. Їх головна спрямованість попередження, як злочинів, так і настання суспільно-небезпечних наслідків протиправних дій, забезпечення невідворотності відповідальності за злочин, а вже в кінцевому результаті – загальна і спеціальна превенція.

Наш громадянський обов'язок – не приховувати злочину, не зберігати майно, здобуте злочинним шляхом, не залишати без допомоги осіб, які потребують нашої допомоги, а повідомляти правоохоронні органи про те, що готується злочин

і т.д. Тоді постає питання: чи є можливість добровільного виконання такого обов'язку більшістю населення?

Як відомо, здатність до виконання свого громадянського обов'язку з власної волі, без примусу в даний час невелика. Звичайно, перебудувати моральну основу особистості з допомогою правових знань, примусу досить важко, а деколи і взагалі неможливо. Але вимагати від людини виконання мінімального добра можна і потрібно, оскільки сама правосвідомість, на думку Л. Петражицького, здійснює значно більший тиск на нашу волю й поведінку, ніж суто моральне усвідомлення нашого обов'язку [4, с. 47].

Доцільність установа кримінальної відповідальності за неповідомлення про готування до злочину не викликає сумніву й не підлягає осуду з точки зору моральності. Наприклад, особі достовірно відомо, що готується терористичний акт – вибух у школі. У такому разі суспільство повинне вимагати від свого громадянина незаперечного примусового повідомлення. За право жити в безпечному суспільстві ми повинні «платити» добросовісним виконанням обов'язків, спрямованим на створення такого суспільства.

Багато дискусій викликано встановленням кримінальної відповідальності за неповідомлення про скоєний злочин. Законодавче закріплення норм про неповідомлення про злочинні посягання на життя та здоров'я людей, дітей у даний час є виправданим не тільки необхідністю пріоритетного захисту особистості, а й високою злочинністю серед неповнолітніх та великою кількістю латентних злочинів.

Законодавство зарубіжних держав установає сувору відповідальність за неповідомлення про злочин. Так, у США ув'язненням на строк до трьох років караються особи, які знали про фактично скоєне посягання, приховували і не повідомляли про відомі їм посягання в найбільш короткі строки, судді або іншій особі з числа громадських чи військових властей. Особа, яка не повідомила про скоєну зраду проти США, карається ув'язненням на строк до семи років [5, с. 25].

В Японії для того, щоб активізувати боротьбу зі злочинністю, діє закон про кримінальну відповідальність осіб, які не повідомили в правоохоронні органи про спроби вимагання відносно них. Ця ідея заслуговує уваги, оскільки вимагання в нашій країні – злочин, досить широко розповсюджений і високолатентний.

Зарубіжне законодавство спонукає членів свого суспільства до гласного, правдивого й безкорисного повідомлення про злочин, що є обґрунтовано й ефективно в сучасних умовах.

Норми інституту причетності до злочину спрямовані на вироблення в людей певної поведінки, пов'язаної зі скоєнням злочинів іншими особами. Зробивши правильний вибір своєї поведінки, особа може попередити смерть, каліцтво інших осіб, сприятливо вплинути на розвиток чи результат злочинної події. Закон, змушуючи осіб до певної поведінки, виховуватиме їх і виконуватиме своє соціальне призначення – попереджуватиме скоєння злочинів.

Норми причетності до злочину є високоморальними вимогами, які пред'являються до особи, яка певним чином торкнулася до злочину інших осіб, володіє подвійною попереджувальною силою. З одного боку, їх реалізація, ліквідуючи сприятливі умови для злочинної діяльності, забезпечує безпеку суспільства, з іншого боку, вони сприяють скороченню латентної злочинності, та їх розкриттю.

Література

1. Гаухман А.Д. Уголовное право: Часть общая : учебник / А.Д.Гаухман, Л.М.Колодкина, С.В.Максимова. – М. : Юриспруденция, 1999. – С. 173.
2. Максимов С.В. Эффективность общего предупреждения уголовного закона / С.В.Максимов // Уголовное право. – 1998. – №1. – С. 20.
3. Косякова Н.С. Неотвратимость ответственности / Н.С.Косякова. – Смоленск, 1999. – С.168.

4. Петражицкий Л. О мотивах человеческих проступков / Л.Петражицкий. – 1904. – С.47.

5. Уголовное право США : сборник нормативных актов. – М., 1986. – С.25.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ІСНУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Стеблинська О. С.,
кандидат, юридичних, наук,
доцент кафедри
кримінального права та кримінології
Прикарпатського юридичного інституту
ЛьвДУВС

Комп'ютерна злочинність – це сукупність комп'ютерних злочинів, де комп'ютерна інформація є предметом злочинних посягань. Ці діяння роблять замах на безпеку сфери комп'ютерної інформації і є одним із найбільш небезпечних і шкідливих явищ сучасного світу.

З погляду кримінального законодавства України, до комп'ютерних злочинів належать злочини, передбачені розділом XVI Особливої частини КК, а також деякі злочини, передбачені розділом VI та XIV Особливої частини КК.

Питання про розуміння комп'ютерного злочину носить гострий характер. Одні юристи до такого роду злочинів відносять суспільно небезпечні діяння, де електронна обчислювальна техніка і комп'ютерна інформація є предметом або знаряддям (засобом), за допомогою якого вони вчиняються. Інші вважають, що комп'ютерні злочини – це суспільно небезпечні діяння, де комп'ютерна інформація є предметом злочинних посягань.

Визначення комп'ютерних злочинів як суспільно небезпечних діянь, предметом або знаряддям здійснення яких є засоби обчислювальної техніки і комп'ютерна інформація, має дуже широкі і нечіткі межі. Під дане визначення підпадає